

Bank Polski

REGULAMIN REJESTRU AKCJONARIUSZY W BIURZE MAKLERSKIM PKO BANKU POLSKIEGO („REGULAMIN”)

Rozdział 1. Postanowienia ogólne

§ 1.

1. Regulamin określa zasady:
 - 1) obsługi i dostępu w POK Akcjonariuszy oraz Osób uprawnionych do Rejestru akcjonariuszy, którzy nie wyrazili zgody na komunikację elektroniczną ze Spółką oraz PKO BP BM,
 - 2) obsługi i dostępu w aplikacji eRA PKO BP Akcjonariuszy oraz Osób uprawnionych do Rejestru akcjonariuszy, którzy wyrazili zgodę na komunikację elektroniczną ze Spółką oraz PKO BP BM, ale nie zawarli Umowy z PKO BP BM,
 - 3) obsługi i dostępu w aplikacji eRA PKO BP Akcjonariuszy oraz Osób uprawnionych do Rejestru akcjonariuszy, którzy wyrazili zgodę na komunikację elektroniczną ze Spółką oraz PKO BP BM oraz zawarli Umowę z PKO BP BM,
 - 4) zasady zawierania umowy w zakresie zdalnego dostępu do usług PKO BP BM i składania oświadczeń woli i wiedzy.
2. Dokonywanie czynności wymienionych w:
 - 1) ust. 1 pkt 1 oraz 2 i 4 odbywa się na podstawie Regulaminu,
 - 2) ust. 1 pkt 3 odbywa się na podstawie Regulaminu i Umowy w zakresie zdalnego dostępu do Rejestru akcjonariuszy i składania oświadczeń woli i wiedzy.
3. Użyte w Regulaminie określenia i skróty oznaczają:
 - 1) **PKO BP BM** - Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski Spółkę Akcyjną Oddział-Biuro Maklerskie w Warszawie (wewnętrzna jednostka organizacyjna PKO Banku Polskiego S.A. świadcząca usługi maklerskie),
 - 2) **Bank** - Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski Spółkę Akcyjną, której jednostką organizacyjną jest PKO BP BM,
 - 3) **Dyspozycja** - polecenie, wniosek dokonania przez PKO BP BM określonej czynności związanej ze świadczeniem danej usługi, w szczególności żądanie dokonania wpisu w Rejestrze obejmującego zmianę właściciela akcji, ustanowienie ograniczonego prawa rzeczowego, użytkownika Instrumentów rejestrowych,
 - 4) **Kanały dostępu** - rozwiązania techniczne umożliwiające korzystanie z usług przy użyciu urządzeń łączności i komunikacji przewodowej lub bezprzewodowej tj. np.:
 - a) zdalne systemy PKO BP BM, w tym rozwiązania mobilne oraz inne rozwiązania techniczne umożliwiające dostęp poprzez Internet (Aplikacje internetowe),
 - b) zdalne systemy i serwisy Banku (Aplikacje Banku),
 - 5) **Instrumenty uwierzytelniające** - rozwiązania technologiczne lub dane służące do przeprowadzenia identyfikacji w Aplikacjach internetowych. Informacje na temat stosowanych Instrumentów uwierzytelniających Podawane są do wiadomości Klientów,
 - 6) **Podanie do wiadomości Klientów** - udostępnienie informacji w postaci Komunikatu dyrektora PKO BP BM w POK lub Punkcie Usług Maklerskich (PUM) w miejscu ogólnie dostępnym dla Klientów, lub na stronie internetowej PKO BP BM (www.bm.pkobp.pl),
 - 7) **POK** - Punkt Obsługi Klienta PKO BP BM,
 - 8) **Umowa** - umowa ramowa w zakresie zdalnego dostępu do rejestru akcjonariuszy i składania oświadczeń woli i wiedzy,
 - 9) **Spółka, Emitent** - Emitent, który zawarł z PKO BP BM umowę o prowadzenie rejestru akcjonariuszy,
 - 10) **Rejestr akcjonariuszy, Rejestr** - rejestr, o którym mowa w art. 328¹ §1 KSH,
 - 11) **Akcjonariusz** - osoba fizyczna lub podmiot wpisany do Rejestru akcjonariuszy, będący właścicielem Instrumentów rejestrowych,
 - 12) **Osoba uprawniona** - osoba mająca interes prawny w żądaniu dokonania wpisu w Rejestrze, a także zastawnik albo użytkownik uprawniony do wykonywania prawa głosu,
 - 13) **Instrumenty rejestrowe** - akcje, warranty subskrypcyjne, świadectwa użytkowe, świadectwa założycielskie i inne tytuły uczestnictwa w dochodach lub podziale majątku Spółki oraz prawa poboru nie zdematerializowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych S.A.,
 - 14) **Rejestr rynku niepublicznego** - rejestr pozwalający na jednoznaczny identyfikację Akcjonariusza w Rejestrze akcjonariuszy lub właściciela instrumentów w ewidencji lub depozycie instrumentów finansowych, prowadzony na podstawie umowy ze Spółką, na którym zapisywane są Instrumenty rejestrowe, instrumenty finansowe oraz środki pieniężne. W Rejestrze rynku niepublicznego prezentowane mogą być również aktywa, nabywane za pośrednictwem PKO BP BM, dla których PKO BP BM nie prowadzi ewidencji, o ile Umowa z ich Emitentem lub Klientem zezwala PKO BP BM na ich prezentację,
 - 15) **eRA PKO BP** - aplikacja PKO BP BM przeznaczona między innymi do prowadzenia Rejestru, składania dyspozycji i oświadczeń woli lub wiedzy, zawierania umów oraz komunikacji pomiędzy PKO BP BM, Spółką i Akcjonariuszami oraz Osobami uprawnionymi,
 - 16) **forma pisemna** - złożenie własnoręcznego podpisu na dokumencie obejmującym treść oświadczenia woli lub złożenie oświadczenia woli w postaci elektronicznej i opatrzenie go kwalifikowanym podpisem elektronicznym, zgodnie z art. 78¹ Kodeksu cywilnego lub innymi przepisami prawa,
 - 17) **forma elektroniczna** - złożenie oświadczenia woli lub złożenie Dyspozycji w eRA, Aplikacji internetowej lub Aplikacji Banku lub innych udostępnionych Kanałach dostępu,
 - 18) **Regulamin usług maklerskich** - Regulamin świadczenia usług maklerskich przez Biuro Maklerskie PKO Banku Polskiego,
 - 19) **Taryfa** - Taryfę opłat i prowizji pobieranych przez PKO BP BM,
 - 20) **Regulacje**:
 - a) Kodeks spółek handlowych,
 - b) Ustawa AML - ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,
 - c) Ustawa - ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi,
 - d) RODO - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE.

4. Pojęcia i określenia niezdefiniowane inaczej w Regulaminie należy rozumieć zgodnie z ich definicjami przyjętymi w Regulacjach oraz w Regulaminie usług maklerskich.

Rozdział 2. Prowadzenie Rejestru Akcjonariuszy

§ 2.

1. PKO BP BM prowadzi Rejestr na podstawie umowy zawartej pomiędzy PKO BP BM a Emitentem.
2. Rejestr akcjonariuszy jest prowadzony w postaci elektronicznej, która może mieć formę rozproszonej i zdecentralizowanej bazy danych.
3. Rejestr Akcjonariuszy jest jawny dla Spółki i każdego Akcjonariusza.
4. Akcjonariusze mają prawo dostępu do danych zawartych w Rejestrze Akcjonariuszy za pośrednictwem PKO BP BM.

§ 3.

Rejestr akcjonariuszy zawiera w szczególności:

- 1) firmę, siedzibę i adres Spółki,
- 2) oznaczenie sądu rejestrowego i numer, pod którym Spółka jest wpisana do rejestru, a także datę zarejestrowania Spółki i emisji akcji,
- 3) wartość nominalną, serię i numer, rodzaj danego Instrumentu rejestrowego oraz uprawnienia szczególne z tego instrumentu,
- 4) informacje o tym, czy Instrumenty rejestrowe zostały w całości pokryte,
- 5) ograniczenia co do rozporządzania nimi, w tym informacje o postanowieniach statutu o związanych z instrumentem obowiązkach wobec Spółki,
- 6) nazwisko i imię albo firmę (nazwę) Akcjonariusza oraz adres jego zamieszkania albo siedziby albo inny adres do doręczeń, a także adres poczty elektronicznej, jeżeli Akcjonariusz wyraził zgodę na komunikację w stosunkach ze Spółką i PKO BP BM przy wykorzystaniu poczty elektronicznej,
- 7) na żądanie osoby mającej interes prawny - wpis o przejściu Instrumentów rejestrowych lub praw zastawniczych na inną osobę albo o ustanowieniu na Instrumentach rejestrowych ograniczonego prawa rzeczowego wraz z datą wpisu oraz wskazaniem nabywcy albo zastawnika lub użytkownika, adresu ich zamieszkania albo siedziby lub innych adresów do doręczeń, a także adresu poczty elektronicznej, jeżeli osoby te wyraziły zgodę na komunikację w stosunkach ze Spółką i PKO BP BM przy wykorzystaniu poczty elektronicznej oraz liczby, rodzaju, serii i numerów nabytych albo obciążonych Instrumentów rejestrowych,
- 8) na żądanie zastawnika albo użytkownika - wpis, że przysługuje mu prawo wykonywania prawa głosu z obciążonych Instrumentów rejestrowych,
- 9) na żądanie Akcjonariusza - wpis o wykreśleniu obciążenia jego Instrumentów rejestrowych ograniczonym prawem rzeczowym.

§ 4.

1. PKO BP BM w celu prawidłowego prowadzenia Rejestru oraz w celu realizacji obowiązków wynikających z przepisów prawa oprócz danych o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 6 i 7, rejestruje dane Akcjonariusza lub osoby mającej interes prawny, w szczególności:
 - 1) w przypadku osób fizycznych:
 - a) PESEL,
 - b) numer dokumentu tożsamości, data jego wydania i ważności oraz kraj wydania,
 - c) data urodzenia,
 - d) kraj urodzenia, kraj obywatelstwa, kraj rezydencji,
 - e) numer telefonu, adres email,
 - 2) w przypadku osób prawnych:
 - a) REGON,
 - b) numer rejestru KRS, kraj rejestracji oraz data rejestracji,
 - c) inny numer rejestru, w przypadku zagranicznych osób prawnych, kraj rejestracji oraz data rejestracji,
 - d) numer NIP,
 - e) numer telefonu, adres email.
2. W rozumieniu przepisów Ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu przez klienta PKO BP BM rozumie się wyłącznie Akcjonariusza, zastawnika lub użytkownika akcji podlegającego wpisowi do Rejestru akcjonariuszy w związku z transakcją stanowiącą podstawę dokonania wpisu. W związku z powyższym Akcjonariusz, zastawnik lub użytkownik akcji żądający dokonania wpisu podlega zastosowaniu środków bezpieczeństwa finansowego zgodnie z art. 34 Ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.
3. W Rejestrze udostępnionym do przeglądu lub wydawanym Spółce i Akcjonariuszom nie są widoczne dane, o których mowa w ust. 1, o ile nie wynika to z przepisów prawa lub zapisów Statutu Spółki, z zastrzeżeniem, że adres e-mail jest prezentowany w Rejestrze, o ile akcjonariusz wyraził zgodę na komunikację elektroniczną ze Spółką i PKO BP BM.
4. Akcjonariusze i Osoby uprawnione są zobowiązani do niezwłocznego informowania PKO BP BM o wszelkich zdarzeniach prawnych mających wpływ na treść informacji gromadzonych w Rejestrze oraz przedstawiania PKO BP BM odpowiednich dokumentów, które potwierdzają ten stan zgodnie z Regulacjami.
5. Administratorem danych osobowych, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, jest Bank. Informacja Banku o przetwarzaniu danych osobowych zostanie przekazana odrębnie.

§ 5.

1. PKO BP BM wystawia imienne świadectwo rejestrowe (świadectwo rejestrowe) na żądanie Akcjonariusza albo zastawnika albo użytkownika uprawnionego do wykonywania prawa głosu z akcji.
2. Świadectwo rejestrowe potwierdza uprawnienia wynikające z instrumentów rejestrowych, które nie mogą być realizowane wyłącznie na podstawie zapisów w Rejestrze akcjonariuszy.
3. Świadectwo rejestrowe zawiera:
 - 1) firmę (nazwę), siedzibę i adres wystawiającego oraz numer świadectwa rejestrowego,
 - 2) liczbę instrumentów rejestrowych,
 - 3) rodzaj, serię i numer,
 - 4) firmę (nazwę), siedzibę i adres Spółki,
 - 5) wartość nominalną Instrumentów rejestrowych,
 - 6) imię i nazwisko albo firmę (nazwę), adres zamieszkania albo siedziby albo inny adres do doręczeń Akcjonariusza, zastawnika albo użytkownika żądającego wystawienia świadectwa rejestrowego, wraz z określeniem przysługującego mu prawa do akcji,
 - 7) informację o istniejących ograniczeniach przenoszenia Instrumentów rejestrowych lub ustanowionych na nich obciążeniach, a także przysługującym zastawnikowi albo użytkownikowi uprawnieniu do wykonywania prawa głosu,

- 8) datę i miejsce wystawienia świadectwa rejestrowego,
- 9) cel wystawienia świadectwa rejestrowego,
- 10) termin ważności świadectwa rejestrowego,
- 11) wskazanie, że jest to nowy dokument świadectwa rejestrowego, w przypadku gdy poprzednio wystawione świadectwo rejestrowe, dotyczące tych samych instrumentów rejestrowych, było nieważne albo dokument został zniszczony lub utracony przed upływem terminu swojej ważności,
- 12) podpis osoby upoważnionej do wystawienia w imieniu PKO BP BM, o ile dokument świadectwa rejestrowego nie został wystawiony przy zachowaniu formy dokumentowej.

§ 6.

1. PKO BP BM dokonuje blokady odpowiedniej liczby Instrumentów rejestrowych w Rejestrze akcjonariuszy, w chwili wystawienia świadectwa rejestrowego.
2. Instrumenty rejestrowe w liczbie wskazanej w treści świadectwa rejestrowego nie mogą być przedmiotem rozporządzeń od chwili jego wystawienia do chwili utraty jego ważności albo zwrotu świadectwa rejestrowego PKO BP BM przed upływem terminu jego ważności.
3. Te same Instrumenty rejestrowe mogą być wskazane w treści kilku świadectw rejestrowych, pod warunkiem że cel wystawienia każdego ze świadectw rejestrowych jest odmienny. W kolejnych świadectwach rejestrowych zamieszcza się informację o dokonaniu blokady Instrumentów rejestrowych w związku z wcześniejszym wystawieniem innych świadectw rejestrowych.

§ 7.

1. Utratę ważności świadectwa rejestrowego powoduje:
 - 1) upływ terminu jego ważności,
 - 2) przeniesienie Instrumentów rejestrowych obciążonych zastawem w celu zaspokojenia zastawnika - w przypadku świadectwa rejestrowego dotyczącego tych Instrumentów rejestrowych, wystawionego zastawcy,
 - 3) przeniesienie Instrumentów rejestrowych w postępowaniu egzekucyjnym - w przypadku świadectwa rejestrowego dotyczącego Instrumentów rejestrowych objętych egzekucją, wystawionego dłużnikowi,
 - 4) dokonanie przymusowego wykupu Instrumentów rejestrowych - w przypadku świadectwa rejestrowego dotyczącego Instrumentów rejestrowych objętych przymusowym wykupem,
 - 5) zniszczenie lub utrata dokumentu świadectwa rejestrowego.
2. O utracie ważności świadectwa rejestrowego, z przyczyny określonej w ust. 1 pkt 2, 3 lub 4, wystawionego w celu uczestnictwa w walnym zgromadzeniu Spółki, PKO BP BM niezwłocznie zawiadamia Spółkę.
3. W przypadku utraty ważności świadectwa rejestrowego z przyczyny określonej w ust. 1 pkt 5, na żądanie Akcjonariusza albo zastawnika albo użytkownika uprawnionego do wykonywania prawa głosu, zgłoszone przed upływem terminu ważności wskazanego w zniszczonym lub utraconym dokumencie świadectwa rejestrowego, PKO BP BM wystawia nowy dokument świadectwa rejestrowego, po złożeniu przez tę osobę oświadczenia o fakcie i okoliczności zniszczenia lub utraty dokumentu świadectwa rejestrowego.

§ 8.

1. PKO BP BM wystawia na każdy rodzaj Instrumentu rejestrowego o odrębnym oznaczeniu oddzielne świadectwo rejestrowe.
2. PKO BP BM jest obowiązany wydać dokument świadectwa rejestrowego niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie tygodnia od dnia zgłoszenia żądania.

§ 9.

1. PKO BP BM wykonuje zobowiązania pieniężne Spółki wobec Akcjonariuszy z przysługujących im praw z Instrumentów rejestrowych, chyba że statut Spółki stanowi inaczej.
2. PKO BP BM wykonując zobowiązania pieniężne Spółki dokona zaksięgowania należnych środków pieniężnych na Rejestr rynku niepublicznego Akcjonariusza.
3. PKO BP BM nie ponosi odpowiedzialności wobec Akcjonariuszy lub Osób uprawnionych z tytułu zobowiązań wynikających z Instrumentów rejestrowych, w tym z tytułu utraconych korzyści, w związku z nieotrzymaniem przez PKO BP BM od Spółki środków pieniężnych przeznaczonych na zapłatę należnych świadczeń pieniężnych wynikających z Instrumentów rejestrowych lub w związku z opóźnieniem ich wypłaty.
4. Akcjonariusz ma prawo zdefiniować w PKO BP BM rachunek bankowy prowadzony na jego rzecz, na który będą przelewane środki pieniężne zapisane na jego Rejestrze rynku niepublicznego.
5. Środki pieniężne przekazane przez Spółkę do PKO BP BM tytułem wykonywania zobowiązań pieniężnych Emitenta wobec Akcjonariuszy z przysługujących im praw z Instrumentów rejestrowych nie podlegają oprocentowaniu.

Rozdział 3. Dostęp do Rejestru

§ 10.

1. PKO BP BM umożliwia dostęp do Rejestru:
 - 1) w POK w godzinach ich pracy - Akcjonariuszom, którzy nie wyrazili zgody na komunikację elektroniczną ze Spółką oraz PKO BP BM,
 - 2) w POK w godzinach ich pracy, oraz za pośrednictwem eRA - Akcjonariuszom, którzy wyrazili zgodę na komunikację elektroniczną ze Spółką oraz PKO BP BM (profil pasywny) oraz podali numer telefonu komórkowego,
 - 3) w POK w godzinach ich pracy oraz za pośrednictwem eRA - Akcjonariuszom, którzy wyrazili zgodę na komunikację elektroniczną ze Spółką oraz PKO BP BM, podali numer telefonu komórkowego oraz zawarli z PKO BP BM Umowę w zakresie zdalnego dostępu do Rejestru akcjonariuszy i składania oświadczeń woli i wiedzy (profil aktywny).
2. PKO BP BM może udostępnić Akcjonariuszowi dostęp do Rejestru:
 - 1) w zakresie przeglądania jego danych zawartych w Rejestrze na podstawie zarejestrowanej pary asymetrycznych kluczy kryptograficznych - klucz prywatny i klucz publiczny. Sposób i forma rejestracja pary kluczy kryptograficznych, o których mowa w ust. 1, zostanie Podana do wiadomości Klientów,
 - 2) innych Kanałów dostępu, w tym Aplikacji Banku, o ile taki sposób dostępu został Podany do wiadomości klientów.
3. PKO BP BM nie udostępnia odpisu z Rejestru w formie elektronicznej Akcjonariuszom którzy nie wyrazili zgody na komunikację elektroniczną ze Spółką i PKO BP BM.

§ 11.

1. PKO BP BM udostępnia dostęp pasywny do aplikacji eRA Akcjonariuszom, którzy:

- 1) składając dokumenty Akcji w Spółce wyrazili zgodę na komunikację elektroniczną ze Spółką i PKO BP BM na formularzu oświadczenia udostępnionym przez PKO BP BM i podpisanym przez osoby reprezentujące Spółkę, lub
- 2) złożyli oświadczenie w zakresie komunikacji elektronicznej ze Spółką i PKO BP BM w POK.
2. PKO BP BM udostępnia dostęp aktywny do aplikacji eRA Akcjonariuszom, którzy:
 - 1) składając dokumenty Akcji w Spółce wyrazili zgodę na komunikację elektroniczną ze Spółką i PKO BP BM na formularzu oświadczenia udostępnionym przez PKO BP BM i podpisanym przez osoby reprezentujące Spółkę, lub złożyli oświadczenie w zakresie komunikacji elektronicznej ze Spółką i PKO BP BM w POK, oraz
 - 2) zawarli z PKO BP BM umowę w zakresie zdalnego dostępu do Rejestru akcjonariuszy i składania oświadczeń woli i wiedzy, na warunkach określonych w niniejszym Regulaminie.

§ 12.

1. PKO BP BM w ramach dostępu:
 - 1) pasywnego umożliwia Akcjonariuszom przegląd rejestru w aplikacji eRA,
 - 2) aktywnego umożliwia Akcjonariuszom przegląd rejestru oraz składanie Dyspozycji w aplikacji eRA.
2. Szczegółowy zakres dostępu do aplikacji eRA, o których mowa w ust. 1, jest zgodny z funkcjonalnością aplikacji eRA i jest Podawany do wiadomości Klientów.
3. PKO BP BM komunikuje się z Akcjonariuszami, którzy wyrazili zgodę na komunikację elektroniczną ze Spółką i PKO BP BM za pośrednictwem aplikacji eRA i poczty elektronicznej.

§ 13.

1. Akcjonariusz posiadający dostęp do aplikacji eRA lub innych Kanałów dostępu zobowiązany jest do utrzymywania w tajemnicy haseł oraz innych zabezpieczeń służących do jego identyfikacji, a także do należytego zabezpieczenia narzędzi i urządzeń wykorzystywanych do logowania się oraz do ich ochrony przed złośliwym oprogramowaniem lub dostępem osób nieuprawnionych, w tym kradzieżą.
2. Akcjonariusz jest zobowiązany do nieudostępniania osobom nieuprawnionym hasła lub innych parametrów wymaganych do identyfikacji, wykorzystywanych w Kanałach dostępu.
3. W przypadku podejrzenia, że osoba nieuprawniona weszła w posiadanie jakiegokolwiek hasła lub zabezpieczenia, oraz w przypadku utraty urządzeń mobilnych, w tym ich zagubienia lub kradzieży, Akcjonariusz powinien niezwłocznie zgłosić ten fakt:
 - 1) do PKO BP BM w celu zastrzeżenia dostępu do Kanałów dostępu za pośrednictwem Aplikacji internetowych lub eRA,
 - 2) do Banku w celu zastrzeżenia dostępu do Kanałów dostępu za pośrednictwem Aplikacji Banku w sposób i trybie zgodnym z regulacjami Banku,
 - 3) do podmiotu udostępniającego wykorzystywany Kanał dostępu, w celu zastrzeżenia dostępu do tego Kanału dostępu, w sposób i trybie zgodnym z regulacjami tego podmiotu.
4. W przypadku, gdy PKO BP BM poweźmie uzasadnione podejrzenie, że hasło lub inne zabezpieczenie, umożliwiające dostęp do za pośrednictwem eRA lub innych Kanałów dostępu udostępnianych przez PKO BP BM znalazło się w posiadaniu osoby nieupoważnionej, PKO BP BM może zablokować dostęp do eRA.
5. W celu zniesienia blokady, o której mowa w ust. 4, Akcjonariusz zobowiązany jest złożyć dyspozycję odblokowania w sposób Podany do wiadomości Klientów.

§ 14.

1. Akcjonariusze mają prawo żądać wydania informacji z Rejestru w postaci papierowej lub elektronicznej.
2. W aplikacji eRA PKO BP BM udostępnia odpis z rejestru w formie elektronicznej lub świadectwo rejestrowe w formie elektronicznej, o ile Akcjonariusz złożył wniosek o wydanie tych dokumentów w takiej formie.
3. PKO BP BM przyjmuje w pozostałych Kanałach dostępu Dyspozycje zgodnie z funkcjonalnością tych Kanałów dostępu.

§ 15.

1. Akcjonariusz może udzielić osobom mającym pełną zdolność do czynności prawnych pełnomocnictwa do dysponowania jego Instrumentami rejestrowymi, działania na Rejestrze rynku niepublicznego oraz składania w jego imieniu oświadczeń woli.
2. Udzielenie pełnomocnictwa następuje przez złożenie:
 - 1) pismnego oświadczenia woli, podpisanego osobiście przez Akcjonariusza lub osoby go reprezentujące w POK,
 - 2) oświadczenia woli z podpisem złożonym przez Akcjonariusza, osoby reprezentujące Akcjonariusza poza POK, o ile wymagane dane Akcjonariusza oraz własnoręczność podpisów zostały w odpowiedni sposób uwierzytelnione.
3. Uwierzytelnienie podpisów może nastąpić przez notariusza, polską placówkę dyplomatyczną, urzędnika państwa obcego z zachowaniem postanowień Konwencji znoszącej wymóg legalizacji zagranicznych dokumentów urzędowych sporządzonych w Hadze dnia 5 października 1961 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 112, poz. 938).
4. Udzielenie pełnomocnictwa może nastąpić w innej niż ww. formie o ile PKO BP BM taką formę zaakceptuje.
5. Pełnomocnictwo może być w każdej chwili zmienione lub odwołane w jednej z form wymienionych w ust. 2.
6. Odwołanie lub zmiana treści pełnomocnictwa staje się skuteczna wobec PKO BP BM niezwłocznie po otrzymaniu stosownej informacji przez PKO BP BM.

Rozdział 4. Dokonywanie wpisów

§ 16.

1. PKO BP BM dokonuje wpisu w Rejestrze akcjonariuszy, na żądanie:
 - 1) Spółki lub
 - 2) Osoby uprawnionej,niezwłocznie, ale nie później niż w terminie tygodnia od dnia otrzymania żądania.
2. Osoba żądająca wpisu jest obowiązana przedłożyć PKO BP BM dokumenty uzasadniające dokonanie wpisu. Podstawę do dokonania wpisu stanowi także oświadczenie Akcjonariusza o przeniesieniu Instrumentów rejestrowych albo obciążeniu Instrumentów rejestrowych ograniczonym prawem rzeczowym, w jednej z form wskazanych w niniejszym Regulaminie.
3. Jeżeli dokonanie wpisu, o którym mowa w ust. 1, wymaga usunięcia przeszkody, wpis zostanie dokonany w terminie tygodnia od dnia jej usunięcia.
4. Przeszkodę w dokonaniu wpisu, o której mowa w ust. 3, stanowi w szczególności brak:
 - 1) niezbędnych danych osoby, której uprawnienia mają zostać w Rejestrze ujawnione,
 - 2) dokumentacji potwierdzającej spełnienie wymogów określonych w statucie Emitenta, o ile ograniczenia takie zostały ustanowione,
 - 3) zgód określonych w przepisach prawa, o ile dotyczą Akcji danego Emitenta.

5. Przed wpisem w Rejestrze, z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w § 18, PKO BP BM powiadamia o treści zamierzonego wpisu osobę, której uprawnienia mają być wykreślone, zmienione lub obciążone przez wpis, chyba że PKO BP BM posiada informację o tym, że wyraziła ona zgodę na wpis.
6. PKO BP BM bada treść i formę dokumentów uzasadniających dokonanie wpisu. PKO BP BM nie ma obowiązku badania zgodności z prawem oraz prawdziwości dokumentów, w tym podpisów zbywców lub osób ustanawiających ograniczone prawo rzeczowe na Instrumentach rejestrowych, uzasadniających dokonanie wpisu, chyba że powźmie w tym względzie uzasadnione wątpliwości.
7. PKO BP BM może, w przypadku powzięcia wątpliwości co do zgodności z prawem prawdziwości dokumentów, w tym podpisów zbywców lub osób ustanawiających ograniczone prawo rzeczowe na Instrumentach rejestrowych, żądać od Osoby uprawnionej dodatkowych informacji czy poświadczenia podpisów w celu ustalenia stanu faktycznego.
8. Przy dokonywaniu wpisów do Rejestru akcjonariuszy PKO BP BM uwzględnia ograniczenia co do rozporządzania akcją wskazane w statucie Spółki.

§ 17.

1. PKO BP BM niezwłocznie powiadamia osobę żądającą wpisu oraz Spółkę o dokonanych wpisach.
2. PKO BP BM w przypadku niedokonania wpisu niezwłocznie powiadamia o tym osobę żądającą wpisu, podając przyczyny niedokonania wpisu.
3. Informacje, o których mowa w ust. 1 oraz 2, są przekazywane poprzez kanały dostępu lub pisemnie listem zwykłym na wskazany adres do doręczeń, zgodnie ze wskazanym sposobem komunikacji ze Spółką i PKO BP BM.

§ 18.

W przypadku zajęcia praw majątkowych Akcjonariusza przez komornika sądowego w trybie art. 911³ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego, a także w przypadku przekazania zawiadomienia przez organ egzekucyjny w trybie art. 95a pkt 2 lit. b ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji albo wniosku w trybie art. 95f § 2 tej ustawy, ujawnienie w Rejestrze akcjonariuszy zajęcia praw majątkowych Akcjonariusza następuje z urzędu i jest wolne od opłat.

§ 19.

1. Nabycie akcji albo ustanowienie na niej ograniczonego prawa rzeczowego następuje z chwilą dokonania w Rejestrze akcjonariuszy wpisu wskazującego nabywcę albo zastawnika albo użytkownika, liczbę oraz rodzaj, serie i numery nabytych albo obciążonych akcji.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadku objęcia akcji, z wyjątkiem art. 452 § 1 KSH, a także powołania do spadku, zapisu windykacyjnego, wniesienia akcji jako wkładu niepieniężnego do spółki, połączenia, podziału lub przekształcenia spółki lub zajścia innego zdarzenia prawnego powodującego z mocy prawa przejście akcji lub ustanowienie na niej ograniczonego prawa rzeczowego na inną osobę. Przepis art. 343 § 1 KSH stosuje się.
3. W przypadku objęcia akcji wpis do Rejestru akcjonariuszy może nastąpić po wpisie spółki do Krajowego Rejestru Sądowego albo wpisie do Krajowego Rejestru Sądowego podwyższenia kapitału zakładowego.

§ 20.

1. W przypadku obsługi za pośrednictwem POK:
 - 1) osoba żądająca wpisu na podstawie umowy sprzedaży, darowizny lub innej umowy cywilnoprawnej przenoszącej własność Instrumentów rejestrowych, jest obowiązana przedłożyć PKO BP BM oryginały ww. dokumentów lub umowy te winny być podpisane przez strony umowy w obecności pracownika PKO BP BM,
 - 2) osoba żądająca wpisu na podstawie dokumentów spadkowych jest obowiązana przedłożyć PKO BP BM dokumenty w oryginale, w tym umowę działu spadku, o ile z dokumentów spadkowych nie wynika wprost wskazanie który ze spadkobierców w wyniku działu spadku objął konkretną liczbę akcji,
 - 3) osoba żądająca wpisu na podstawie umów zastawu lub blokady jest obowiązana przedłożyć PKO BP BM dokumenty w oryginale,
 - 4) Akcjonariusz żądający wpisu na podstawie oświadczenia akcjonariusza o zobowiązaniu do przeniesienia Instrumentów rejestrowych lub obciążenia Instrumentów rejestrowych ograniczonym prawem rzeczowym winien przedłożyć ww. oświadczenie w oryginale w POK PKO BP BM lub oświadczenie winno być podpisane przez Akcjonariusza w obecności pracownika PKO BP BM.
2. Oświadczenie Akcjonariusza, o którym mowa w pkt 4 powyżej, musi zawierać wszelkie dane osoby lub podmiotu, który ma zostać wpisany do Rejestru na podstawie tego oświadczenia.
3. PKO BP BM dopuszcza złożenie dokumentów, o których mowa w ust 1 pkt 1 – 4, w odpisie poświadczonym przez osoby reprezentujące Emitenta, pod warunkiem, że Emitent wyrazi na to zgodę i dokumenty zostaną dostarczone przez Emitenta za pośrednictwem aplikacji eRA.
4. PKO BP BM odmawia przyjęcia dokumentów, o których mowa w ust.1, i dokonania wpisu w przypadku gdy:
 - 1) nie zawierają one danych nabywcy lub Osoby uprawnionej, której dane mają zostać wpisane do Rejestru lub
 - 2) przedstawione dokumenty nie zawierają wymaganych zgód, potwierdzeń lub są niezgodne ze statutem Spółki.

§ 21.

1. W przypadku obsługi za pośrednictwem aplikacji eRA:
 - 1) osoba żądająca wpisu obowiązana jest do Dyspozycji składanej zgodnie z funkcjonalnością aplikacji eRA dołączyć zeskanowane dokumenty uzasadniające dokonanie wpisu lub złożyć oświadczenie, o którym mowa w pkt 2,
 - 2) Akcjonariusz składa oświadczenie o zobowiązaniu do przeniesienia Instrumentów rejestrowych lub obciążenia Instrumentów rejestrowych ograniczonym prawem rzeczowym zgodnie z funkcjonalnością aplikacji eRA.
2. Oświadczenie Akcjonariusza, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 powyżej musi zawierać wszelkie dane osoby lub podmiotu, który ma zostać wpisany do Rejestru na podstawie tego oświadczenia.
3. PKO BP BM odrzuca złożone dokumenty, o których mowa w ust.1, i odmawia dokonania wpisu w przypadku gdy:
 - 1) nie zawierają one danych nabywcy lub Osoby uprawnionej, której dane mają zostać wpisane do Rejestru i/ lub
 - 2) przedstawione dokumenty nie zawierają wymaganych zgód, potwierdzeń lub są niezgodne ze statutem Spółki.

Rozdział 5. Zasady przyjmowania Dyspozycji

§ 22.

1. PKO BP BM przyjmuje w POK Dyspozycje, w szczególności dotyczące:
 - 1) wydania świadectwa rejestrowego lub odpisu Rejestru w formie papierowej,
 - 2) zmiany danych Akcjonariusza lub osoby uprawnionej,
 - 3) sposobu komunikacji Akcjonariusza z Emitentem oraz PKO BP BM na formularzach ustalonych przez PKO BP BM.
2. Osoba składająca Dyspozycję w POK jest zobowiązana do prawidłowego wypełnienia formularzy

3. PKO BP BM może przyjmować Dyspozycje w inny sposób, o ile został on Podany do wiadomości Klientów.
4. PKO BP BM przyjmuje w eRA PKO BP inne Dyspozycje składane przez Akcjonariuszy lub Osoby uprawnione, zgodnie z funkcjonalnością aplikacji eRA.
5. Dyspozycje składane w Kanałach dostępu innych niż eRA PKO BP przyjmowane są zgodnie z funkcjonalnością tych Kanałów dostępu.

Rozdział 4. Warunki i tryb zawarcia, rozwiązania i wygaśnięcia Umowy

§ 23.

1. Akcjonariusz, który wyraził zgodę na komunikację elektroniczną ze Spółką i PKO BP BM oraz podał numer telefonu komórkowego może zawrzeć z PKO BP BM Umowę.
2. Umowa, o której mowa w ust 1, może być zawarta przez Akcjonariusza lub osoby reprezentujące Akcjonariusza:
 - 1) osobiście w POK poprzez złożenie podpisu na Umowie, który stanowi jednocześnie wzór podpisu,
 - 2) w formie elektronicznej opatrzonej kwalifikowanym podpisem elektronicznym,
 - 3) korespondencyjnie o ile możliwość zawarcia Umowy w ten sposób została Podana do wiadomości Klientów,
 - 4) przez Aplikację Banku i Aplikację PKO BP BM o ile została udostępniona taka funkcjonalność Aplikacji PKO BP BM lub Banku,
 - 5) za pomocą środków komunikacji elektronicznej o ile taka forma została podana do wiadomości klientów.
3. W przypadku korespondencyjnego zawarcia Umowy oraz za pomocą środków komunikacji elektronicznej dane i dokumenty niezbędne do jej zawarcia sporządzane są na podstawie informacji przekazanych przez Klienta.
4. W przypadku Akcjonariuszy będących Klientami Banku, PKO BP BM może dopuścić zawarcie Umowy z podpisami poświadczonymi przez właściwą jednostkę Banku.

§ 24.

1. Umowa może zostać rozwiązana przez Akcjonariusza lub PKO BP BM z zachowaniem 14-dniowego okresu wypowiedzenia.
2. PKO BP BM może wypowiedzieć Umowę w trybie, o którym mowa w ust. 1, z następujących, ważnych powodów:
 - 1) Akcjonariusz narusza warunki Umowy,
 - 2) Akcjonariusz wykorzystuje Rejestr rynku niepublicznego niezgodnie z jego przeznaczeniem,
 - 3) PKO BP BM powołał na podstawie uzasadnionego podejrzenia wykorzystywania Rejestru rynku niepublicznego w celu prowadzenia innej działalności niż związana z usługami świadczonymi przez PKO BP BM,
 - 4) podania przez Akcjonariusza nieprawdy lub zatajenia prawdy w zakresie informacji, które zgodnie z przepisami prawa Akcjonariusz jest obowiązany podać PKO BP BM jako podmiotowi świadczącemu usługi,
 - 5) Akcjonariusz w relacjach z PKO BP BM zachowuje się w sposób rażąco naruszający zasady współżycia społecznego lub dobre obyczaje,
 - 6) brak jest możliwości wykonania przez PKO BP BM obowiązków w ramach stosowania środków bezpieczeństwa finansowego, określonych w Ustawie o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,
 - 7) PKO BP BM podejmie uzasadnione podejrzenie, że zgromadzone na Rejestrze rynku niepublicznego środki pochodzą lub mają związek z przestępstwem,
 - 8) PKO BP BM zaprzestanie lub zmieni warunki lub zakres świadczenia usług z uwagi na zmianę przepisów prawa lub wystąpienie istotnych czynników ekonomicznych mających wpływ na świadczone usługi.
3. PKO BP BM wypowiada Umowę podając powody wypowiedzenia.

§ 25.

1. Umowa wygasa na skutek:
 - 1) śmierci Akcjonariusza będącego osobą fizyczną,
 - 2) wykreślenia Akcjonariusza z odpowiedniego rejestru,
 - 3) upadłości osoby fizycznej nie prowadzącej działalności gospodarczej.
2. W wyniku wygaśnięcia Umowy PKO BP BM zamyka Rejestr rynku niepublicznego po wykonaniu dyspozycji następców prawnych Akcjonariusza, dotyczących Instrumentów rejestrowych zapisanych na tym rejestrze rynku niepublicznego.

Rozdział 5. Opłaty i prowizje

§ 26.

1. PKO BP BM pobiera od Akcjonariuszy i Osób uprawnionych opłaty i prowizje za wykonywanie poszczególnych czynności realizowanych przez Akcjonariusza, Osobę uprawnioną lub inny podmiot w wysokości określonej w Taryfie.
2. PKO BP BM może odmówić wykonania Dyspozycji Akcjonariusza, Osoby Uprawnionej do czasu uregulowania przez niego opłat i prowizji.
3. PKO BP BM ma prawo dokonać zmiany Taryfy w przypadku zaistnienia co najmniej jednej z niżej wymienionych okoliczności:
 - 1) zmiany miesięcznych lub kwartalnych lub półrocznych lub rocznych wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych, publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny o co najmniej 0,10 punktu procentowego; w przypadku zmiany więcej niż jednego wskaźnika podstawą do zmiany jest wskaźnik o najwyższej wartości zmiany,
 - 2) zmiany cen energii, połączeń telekomunikacyjnych, usług pocztowych, kosztów obsługi rozliczeń transakcji i innych kosztów ponoszonych przez PKO BP BM na rzecz instytucji zewnętrznych, których dotyczą opłaty lub prowizje, o co najmniej 1%,
 - 3) zmiany przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku, publikowanego przez Główny Urząd Statystyczny za dany miesiąc lub kwartał lub rok o co najmniej 1%; w przypadku zmiany więcej niż jednego wskaźnika podstawą do zmiany jest wskaźnik o najwyższej wartości zmiany,
 - 4) udostępnienia Klientom nowych usług, o charakterze opcjonalnym, z zastrzeżeniem, że ta zmiana polega na ustanowieniu nowych opłat lub prowizji dotyczących udostępnianych usług,
 - 5) wprowadzenia, zmiany lub uchylecia powszechnie obowiązujących przepisów prawa, uchwał, decyzji, rekomendacji oraz innych aktów wydawanych przez Komisję Nadzoru Finansowego, Narodowy Bank Polski, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów lub inne właściwe urzędy lub organy administracji publicznej, wydania orzeczeń sądowych, o ile w ich wyniku i w celu dostosowania się do nich konieczna stała się zmiana postanowień Taryfy,
 - 6) konieczności dostosowania postanowień Taryfy do postanowień innych wzorców umów PKO BP BM, w zakresie dotyczącym tytułów opłat i prowizji, niewpływającym na wysokość pobieranych opłat i prowizji oraz warunki ich pobierania,
 - 7) wprowadzenia, zmiany lub uchylecia przepisów prawa wpływających na zasady i sposób świadczenia przez PKO BP BM usług maklerskich oraz innych umów wpływających na zasady korzystania z tych usług przez Klienta, powodujących zmianę ponoszonych przez PKO BP BM kosztów świadczenia tych usług.
4. Zmiany wskazane w ust. 3, wyrażające zmiany wskaźników lub kosztów, o których mowa w ust. 3 pkt 1-3, będą polegać na podwyższeniu lub obniżeniu stawek prowizji lub opłat zgodnie z kierunkiem zmian tych wskaźników lub kosztów, o nie więcej niż dwukrotność dotychczas

obowiązującej stawki opłaty lub prowizji, z zastrzeżeniem ust. 4. Zmiany, o których mowa w zdaniu pierwszym, będą dokonywane nie częściej niż raz na kwartał. W przypadku pierwszego podwyższenia opłat lub prowizji, których wysokość do tej pory wynosiła:

- 1) 0 zł – opłata w wyniku podwyższenia nie może przekroczyć 50 zł,
 - 2) 0% – prowizja w wyniku podwyższenia nie może wynosić więcej niż 2%.
5. Zmiany, o których mowa w ust. 3, mogą nastąpić nie później niż w terminie do 12 miesięcy od zaistnienia okoliczności będących przestanką zmian.
 6. Decyzja o zmianach, o których mowa w ust. 3 podejmowana jest zgodnie z zasadami dobrych praktyk maklerskich oraz dobrymi obyczajami.
 7. Niezależnie od okoliczności wymienionych w ust. 3, PKO BP BM w każdym czasie ma prawo dokonać zmian opłat lub prowizji określonych w Taryfie polegających na ich obniżeniu, zmianach warunków ich pobierania na korzystniejsze dla Klienta lub zaprzestaniu ich pobierania.
 8. Do zmiany Taryfy stosuje się odpowiednio postanowienia dotyczące zmiany Regulaminu.

Rozdział 6. Postanowienia końcowe

§ 27.

1. Akcjonariusze, Osoby uprawnione mogą składać reklamacje:
 - 1) pisemnie – osobiście w POK lub PUM albo przesyłką pocztową na adres: ul. Świętokrzyska 36, 00-116 Warszawa,
 - 2) ustnie:
 - a) w POK - telefonicznie lub osobiście do protokołu,
 - b) w PUM - osobiście do protokołu,
 - 3) w formie elektronicznej - za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres: bm@pkobp.pl.
2. Aktualne numery telefonów, adresy POK oraz PUM podane są na stronie internetowej www.bm.pkobp.pl.
3. Reklamacja powinna zawierać dane identyfikacyjne Akcjonariusza, Osobę uprawnioną (w przypadku osoby fizycznej – imię, nazwisko i, o ile Akcjonariusz, Osoba uprawniona posiada, numer identyfikacyjny PESEL, w przypadku osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej – nazwę oraz, o ile Akcjonariusz, Osoba uprawniona posiada, numer identyfikacyjny REGON lub NIP), aktualne dane adresowe (jeżeli PKO BP BM ich nie posiada).
4. PKO BP BM może zwrócić się do składającego reklamację z prośbą o złożenie dodatkowych, pisemnych informacji lub dostarczenie dodatkowych dokumentów, jeżeli uzyskanie tych informacji będzie niezbędne do rozpatrzenia reklamacji.
5. Reklamacja złożona niezwłocznie po powzięciu przez Akcjonariusza, Osobę uprawnioną zastrzeżeń, ułatwi i przyspieszy rzetelne rozpatrzenie reklamacji przez PKO BP BM chyba, że okoliczność ta nie ma wpływu na sposób rozpatrzenia reklamacji.
6. Na żądanie składającego reklamację PKO BP BM potwierdza, w formie pisemnej lub w inny uzgodniony sposób, fakt złożenia przez niego reklamacji.
7. PKO BP BM rozpatruje reklamacje niezwłocznie, w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia otrzymania reklamacji. W przypadkach uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, PKO BP BM poinformuje składającego reklamację o przewidywanym terminie udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania reklamacji. Do zachowania przez PKO BP BM terminów określonych w zdaniach poprzedzających wystarczy wysłanie przez PKO BP BM odpowiedzi przed ich upływem.
8. O wyniku rozpatrzenia reklamacji składający reklamację zostanie poinformowany w formie pisemnej, na adres wskazany w umowie, a w przypadku jego braku na ostatni podany przez Klienta adres zamieszkania lub siedziby.
9. Organem administracji publicznej sprawującym nadzór nad działalnością PKO BP BM jest Komisja Nadzoru Finansowego.
10. Wszystkie reklamacje są rozpatrywane przez PKO BP BM z największą starannością, wnikliwie i w możliwie najkrótszym terminie.
11. W przypadku nieuwzględnienia roszczeń w trybie reklamacyjnym, składający reklamację ma prawo do pozasądowego rozwiązywania ewentualnych sporów z PKO BP BM. Podmiotem właściwym do pozasądowego rozwiązywania sporów jest Rzecznik Finansowy (www.rf.gov.pl).

§ 28.

1. PKO BP BM zastrzega sobie prawo do wprowadzenia zmian w Regulaminie, w szczególności w przypadku wystąpienia przynajmniej jednej z następujących przyczyn:
 - 1) wprowadzenie nowych lub zmiany obowiązujących przepisów prawa, dostosowanie postanowień Regulaminu do obowiązujących przepisów prawa, zmiany lub pojawienie się nowych interpretacji powszechnie obowiązujących przepisów prawa na skutek orzeczeń sądów lub decyzji, rekomendacji, wytycznych lub zaleceń Komisji Nadzoru Finansowego, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz innych organów władzy i administracji publicznej,
 - 2) zmiany warunków świadczenia usług przez PKO BP BM wynikające z postępu technicznego, technologicznego i informatycznego,
 - 3) wprowadzenie nowych usług lub rezygnacja ze świadczenia niektórych usług oferowanych przez PKO BP BM,
 - 4) zmiany w systemie informatycznym PKO BP BM wpływające na usługi świadczone przez PKO BP BM na podstawie Regulaminu lub na zasady korzystania z tych usług przez Akcjonariuszy,
 - 5) zmiany porządkowe w Regulaminie, nie zwiększające zakresu obowiązków i nie zmniejszające zakresu uprawnień Akcjonariuszy,
 - 6) zmiany w zasadach odpłatności za usługi świadczone na podstawie Regulaminu.
2. PKO BP BM powiadamia o zmianie Regulaminu Spółkę oraz zamieszcza zmiany na stronie internetowej PKO BP BM co najmniej na 1 miesiąc przed wprowadzeniem zmian w życie.